

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 20 kwietnia 2022 r.

PSIa.431.2.2022

**WYSTĄPIENIE
POKONTROLNE**

**ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w KATOWICACH
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice**

I. Dane organizacyjne przeprowadzenia kontroli

Zakres kontroli:	Ocena prawidłowości realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacaniu zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. (dotyczy okresu zasiłkowego 2021/2022).
Jednostka kontrolowana:	Miasto Cieszyn Urząd Miejski w Cieszynie, ul. Rynek 1, 43-400 Cieszyn.
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Pani Gabriela Staszkiwicz – Burmistrz Miasta Cieszyna
Okres objęty kontrolą:	od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. (okres świadczeniowy 2021/2022)
Zespół kontrolerów i nr upoważnienia:	- Małgorzata Arciszewska, inspektor wojewódzki w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej, upoważnienie nr PS1a.0030.3.2022 z dnia 28 stycznia 2022 r. – kierujący zespołem kontrolerów, - Paweł Głapiak, inspektor wojewódzki w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej, upoważnienie nr PS1a.0030.4.2022 z dnia 28 stycznia 2022 r.
Podstawa prawna do przeprowadzenia kontroli:	- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie ¹ , - art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ² , - art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ³ .
Termin kontroli:	7 – 25 lutego 2022 r. (w siedzibie organu 7 – 11 lutego 2022 r.)

II. Ocena ogólna do zakresu skontrolowanej działalności.

Ocena ogólna:	Pozytywna, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości
Komórka wykonująca zadania z zakresu objętego kontrolą:	Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.
Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:	Powyższa ocena ogólna wynika z ocen częściowych obszarów objętych kontrolą, których szczegółowe uzasadnienie przedstawiono poniżej.
Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego zakresu kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:	1. Burmistrz Miasta Cieszyna – Pani Gabriela Staszkiwicz 2. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie – Pani Helena Smolarz 3. Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych – Pani Weronika Studnicka-Krzempek

¹ T.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 135.

² T.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224 – zwana dalej ustawą o kontroli.

³ T.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 615 – zwana również ustawą materialną.

III. Oceny częściowe skontrolowanej działalności do badanego obszaru ze wskazaniem ustaleń, na których zostały oparte.

A. Obszar kontroli:

Ocena częściowa do danego obszaru:

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

Ocena stanu prawnego oraz uwarunkowań organizacyjnych i kadrowych.

Pozytywna

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.

Kontrola miała na celu ocenę prawidłowości realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na prawidłowym ustalaniu uprawnień i wypłacaniu zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tego zasiłku w okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. (dotyczy okresu zasiłkowego 2021/2022). Wykonanie zadania zlecono gminie na mocy ustawy materialnej.

Przedmiotowe zadanie w mieście Cieszynie realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie, który został utworzony na mocy Zarządzenia nr 7 Naczelnika Miasta Cieszyna z dnia 26 kwietnia 1990 r. w sprawie: *utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie*.

Podstawowymi dokumentami określającymi zasady funkcjonowania jednostki jest Statut oraz Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie, które zostały dołączone do akt kontroli.

W okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie działał na podstawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie wprowadzonego Uchwałą nr XVI/168/12 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 26 stycznia 2012 r. Aktualnie obowiązujący tekst jednolity Statutu wprowadzono Uchwałą nr XLIX/521/18 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 25 października 2018 r. w sprawie *ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie*. Powyższy Statut, w § 3 ust. 2 lit. a, zawiera zapis o realizacji zadań wynikających z ustawy materialnej.

W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie wprowadzony zarządzeniem nr 021.09.2016 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie *wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie*. Tekst jednolity Regulaminu Organizacyjnego wprowadzono zarządzeniem nr 1010.36.2021 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie z dnia 14 września 2021 r. w sprawie *zmiany Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie*. Regulamin organizacyjny w swej treści zawiera zadanie wynikające z ustawy materialnej.

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tego zasiłku zgodnie z § 17 Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych.

Kierownikiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie jest od 1 maja 2015 r. Pani Helena Smolarz, zatrudniona na mocy zarządzenia nr 120.19.2015 Burmistrza Miasta Cieszyna z dnia 29 kwietnia 2015 r.

W okresie objętym kontrolą prowadzeniem postępowań w sprawach o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, zgodnie z informacją z dnia 7 lutego 2022 r. Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie, zajmowało się 4 pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Zgodnie z informacją Kierownika Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zatrudniano pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych.

Na podstawie dyspozycji zawartej w art. 20 ust. 3 ustawy materialnej Burmistrz Cieszyna udzielił upoważnień w następującym zakresie:

- Pani Helenie Smolarz – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Upoważnienie nr OR-I.0052.74.2015 z dnia 1 maja 2015 r.
- Pani Lucynie Lanc-Kasperek – Zastępcy Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Upoważnienie nr OR-I.0052.97.2015 z dnia 21 maja 2015 r.
- Pani Weronice Studnickiej-Krzempek – Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr OR-I.0052.42.2016 z dnia 21 marca 2016 r.
- Pani Bożenie Makule – Inspektor w Dziale Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach. Upoważnienie nr OR-I.0052.186.2018 z dnia 2 lipca 2018 r.
- Pani Barbarze Urzędowskiej – Inspektor w Dziale Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach. Upoważnienie nr OR-I.0052.87.2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r.
- Pani Barbarze Dziubek – Podinspektor w Dziale Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach. Upoważnienie nr OR-I.0052.88.2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r.

Umocowania prawne kierownictwa Ośrodka oraz pracowników realizujących kontrolowane zadanie, do prowadzenia postępowań, wydawania decyzji administracyjnych są prawidłowe, zgodne z wymogami i obowiązującymi przepisami prawa.

Zgodnie z informacją Kierownika oraz rejestrem skarg, w badanym okresie nie wpłynęła żadna skarga dotycząca funkcjonowania jednostki w zakresie realizacji zadania objętego kontrolą.

W celu skutecznego realizowania zadania objętego kontrolą Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie od 1 stycznia 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli odbyła 1 szkolenie z zakresu realizacji zadania zleconego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie zawarł z INFO-R Spółka Jawna Kuc Urszula, Kuc Rafał z siedzibą w Skoczowie przy ulicy Cieszyńskiej 25 na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. umowę licencyjną dotyczącą oprogramowania „Amazis – świadczenia rodzinne” stanowiącego system dziedzinowy wykorzystywany do realizacji kontrolowanego zadania. Od listopada 2021 r. wdrożono do obsługi kontrolowanego zadania program „świadczenia rodzinne” na podstawie umowy licencyjnej zawartej na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. przez Ośrodek z TOP-TEAM TT SP. Z OO. z siedzibą w Warszawie przy ulicy Górczewskiej 222 lok. 271.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego zakresu kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Nie dotyczy

B. Obszar kontroli:

Ocena prowadzenia postępowań, wydanych decyzji i terminowości załatwiania spraw.

Ocena cząstkowa do danego obszaru:

pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

Postępowania w sprawach o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku wszczynane były na podstawie wniosków o ustalenie prawa do ww. świadczeń. Wnioski sporządzone były zgodnie z wymogami ustawy materialnej oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych*⁴.

W okresie objętym kontrolą (od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r.) do organu właściwego wpłynęło 356⁵ wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, z których 23 zostały przekazane Wojewodzie Śląskiemu celem ustalenia, czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a 46⁶ wniosków oczekiwało na rozstrzygnięcie.

Do kontroli przyjęto 60 postępowań administracyjnych wszczętych z wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, które wpłynęły do organu właściwego w badanym okresie. Poszczególne elementy próby wyłonione zostały metodą losową, za pomocą funkcji LOS () z programu Excel. Wnioski, które podczas losowania uległy duplikacji zostały zastąpione pierwszym kolejnym niewylosowanym wnioskiem.

Próba dla przyjętej populacji 356 złożonych unikatowych wniosków wynosi 60 wniosków, tj. 16,85% złożonych w badanym okresie wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku:

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1466 – zwane dalej rozporządzeniem do ustawy materialnej.

⁵ Informacja (email) Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie z dnia 25 stycznia 2022 r. zaktualizowana informacją e-mail z dnia 27 stycznia 2022 r.

⁶ Stan na dzień 24 stycznia 2022 r. zgodnie z informacją (email) Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie z dnia 25 stycznia 2022 r.

1. 16 wniosków, tj. 9,41% ze 170 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku w pełnej wysokości na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy materialnej,
2. 14 wniosków, tj. 25,45% z 55 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku w pełnej wysokości na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy materialnej,
3. 8 wniosków, tj. 44,44% z 18 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku w pomniejszonej wysokości tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy materialnej,
4. 2 wnioski, tj. 100%, unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku w pomniejszonej wysokości tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy materialnej,
5. 6 wniosków, tj. 46,15% z 13 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne odmawiające tego prawa,
6. 2 wnioski, tj. 100%, wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne uchylające uprzednio przyznane prawo,
7. 2 wnioski, tj. 50,00% z 4 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, w przypadku których postępowanie administracyjne zostało umorzone,
8. 4 wnioski, tj. 16,00% z 25 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, które pozostawiono bez rozpatrzenia,
9. 6 wniosków, tj. 26,09% z 23 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, przekazanych do Wojewody Śląskiego na podstawie art. 23a ustawy materialnej.

Miernikowaniu nie podlega 6 wniosków (spośród 23) wniosków, które zostały przekazane Wojewodzie Śląskiemu celem ustalenia czy mają wobec nich zastosowanie przepisy art. 23a ustawy materialnej, tj. o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz 46 wniosków, które na dzień 24 stycznia 2022 r. były w trakcie rozpatrywania przez kontrolowany Organ.

W związku z powyższym, w skali wszystkich wniosków złożonych w organie właściwym miernikowaniu podlega 287 wniosków złożonych w badanym okresie. W próbie objętej kontrolą miernikowaniu podlegają 54 z 60 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku.

Tym samym próba miernikowana wynosi 18,82% populacji ww. wniosków.

Spośród 60 wniosków podlegających kontroli 55 zostało złożonych w formie papierowej, 5 w formie elektronicznej.

Na podstawie 54 skontrolowanych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku podlegających miernikowaniu, wydano:

- 40 decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku,
- 6 decyzji odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku,
- 2 decyzje uchylające prawo do zasiłku rodzinnego,
- 2 decyzje umarzające postępowanie administracyjne,
- 4 postępowania pozostawiono bez rozpatrzenia.

Od żadnej decyzji administracyjnej objętej kontrolą nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Bielsku-Białej.

Wszystkie 54 podlegające miernikowaniu wnioski (100%), zostały złożone przez osoby do tego uprawnione, tj. matki, ojców lub opiekunów prawnych i faktycznych zgodnie z wytycznymi określonymi w ustawie materialnej i rozporządzeniu do ustawy materialnej. W 26 wnioskach nie stwierdzono braków wymagających uzupełnienia, poprawienia i/lub uzupełnienia niezbędnych dokumentów. Natomiast 28 wniosków było niekompletnych i/lub wymagających poprawienia.

Wśród objętych kontrolą postępowań administracyjnych nie stwierdzono przeprowadzenia wywiadów środowiskowych na etapie ustalania prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku oraz na etapie realizacji przyznanych świadczeń.

W ramach 30 decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy materialnej, przyznano łącznie 60 zasiłków rodzinnych oraz 70 dodatków do ww. zasiłków, z tytułu:

- urodzenia się dziecka – 1
- opieki nad dzieckiem okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2
- samotnego wychowywania dziecka – 1
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 11
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 15
- rozpoczęcia roku szkolnego – 40.

Na podstawie skontrolowanej przez zespół kontrolerów dokumentacji zgromadzonej przy wnioskach o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, w ramach których wydano 30 decyzji administracyjnych ustalono, że organ przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego prawidłowo wyliczał dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie opierając się na dokumentach i załącznikach dołączonych do wniosków przez wnioskodawców lub pozyskanych samodzielnie przez organ. W powyższych postępowaniach prawo do zasiłku rodzinnego zostało ustalone stronom, spełniającym kryterium dochodowe określone w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy materialnej. Wysokość przyznanych w ww. decyzjach zasiłków rodzinnych jest zgodna z wysokością odpowiednią do kategorii wiekowej dziecka określonej w art. 6 ust. 2 ustawy materialnej. W powyższych postępowaniach organ ustalając prawo do dodatków do zasiłku rodzinnego, o które wnioskowała strona opierał się na oświadczeniach lub dokumentach niezbędnych do ich ustalenia, o których mowa w ustawie materialnej. We wszystkich 30 decyzjach organ przyznał dodatki do zasiłku rodzinnego, o które wnioskowała strona i do których spełniała określone w ustawie materialnej warunki. Kwoty ustalonych dodatków do zasiłku rodzinnego były przyznane w prawidłowej wysokości.

W ramach 10 decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatki do tego zasiłku na podstawie art. 5 ust. 3 – 3d ustawy materialnej przyznano łącznie 29 zasiłków rodzinnych oraz 49 dodatków do ww. zasiłków, z tytułu:

- samotnego wychowywania dziecka – 2
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 11
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 2
- rozpoczęcia roku szkolnego – 24.

Zespół kontrolerów na podstawie dokumentacji zgromadzonej w 10 postępowaniach administracyjnych, które zakończyły się wydaniem decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy materialnej ustalił, że dochód rodziny przekracza kwotę kryterium dochodowego, o której mowa w art. 5 ust. 1 lub 2 ustawy materialnej o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tego zasiłku przysługującymi danej rodzinie. Organ prawidłowo przyznał wnioskodawcom świadczenia na podstawie art. 5 ust. 3 w ramach tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”, tj. w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód, zgodnie z art. 5 ust. 3b ustawy materialnej.

Wszystkie decyzje poddane kontroli podpisane były przez osobę działającą z upoważnienia Burmistrza Miasta Cieszyna i wskazywały jako organ właściwy Burmistrza Miasta Cieszyna.

Analiza terminowości rozpatrywania wniosków wykazała, że w skontrolowanych postępowaniach Organ właściwy w 7⁷ przypadkach przedłużył postępowanie administracyjne, w pozostałych postępowaniach podlegających kontroli Ośrodek działał zgodnie z terminami określonymi w art. 26 ustawy materialnej.

Przed wydaniem decyzji administracyjnych odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku organ prowadzący postępowanie dochował wynikającego z art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸ obowiązku zawiadomienia wnioskodawcy o możliwości zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz umożliwienia wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie. Obowiązku tego nie dochowano w przypadku postępowań zakończonych wydaniem decyzji w oparciu o art. 5 ust. 3 – 3d ustawy materialnej, tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Ośrodka z dnia 9 lutego 2022 r.: *„W postępowaniach dotyczących przyznania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w ramach mechanizmu złotówka za złotówkę organ nie stosuje obowiązku wynikającego z art. 10 kpa. Decyzja ta jest decyzją przyznająca świadczenie i w takich przypadkach organ nie zawiadamia strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona zawiadamiana jest o takiej możliwości wyłącznie w przypadku decyzji odmownej. Składając wniosek o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami strona wnioskuje o przyznanie świadczeń, a nie o przyznanie konkretnej kwoty. W związku z tym decyzja przyznająca zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest zgodna z żądaniem strony, gdyż orzeczenie tej decyzji stanowi o przyznaniu zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.”* Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” skutkuje ustaleniem kwoty zasiłku/zasiłków rodzinnego/rodzinnych wraz z dodatkami w pomniejszonej wysokości. Tym samym

⁷ Dotyczy postępowań nr: SWR.3156.610.494.2021, SWR.3349.610.334.2021, SWR.3348.610.457.2021, SWR.9154.610.501.2021, SWR.6637.610.420.2021, SWR.3300.610.481.2021, SWR.2099.610.307.2021.

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (T.j. Dz. U. 2021 r. poz. 735 z późn. zm.).

przyznane świadczenie nie spełnia zgłoszonego przez wnioskodawcę żądania. Art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego określa obowiązek organów administracji publicznej do umożliwiania stronom postępowania udziału w sprawie oraz wypowiedania się co do zebranych dowodów przed wydaniem decyzji. Opisowany przepis wprowadza analogiczne uprawnienie dla stron postępowania – do podejmowania działań służących obronie ich interesów oraz do zgłaszania przed wydaniem decyzji nowych dowodów w celu wydania korzystnej dla strony decyzji. Powyższa zasada wiąże się z art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego, który stanowi, że: „*okoliczność faktyczna może być uznana za udowodnioną, jeżeli strona miała możliwość wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 10 zasada czynnego udziału stron w postępowaniu § 2.*”

Przyczyna: błąd pracownika.

Skutek: niezapewnienie stronom postępowania czynnego udziału w prowadzonym przez organ właściwy postępowaniu oraz brak pouczenia o przysługujących stronom prawach.

W prowadzonych sprawach, które zakończyły się wydaniem decyzji odmawiającej prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, a także w sprawach zakończonych wydaniem decyzji zgodnie z art. 5 ust. 3 – 3d ustawy materialnej, organ właściwy w sposób niewyczerpujący uzasadniał faktyczne przyczyny, które stanowiły podstawę takiego rozstrzygnięcia. W takich sytuacjach decyzja administracyjna winna zawierać wyczerpujące uzasadnienie faktyczne zgodne z wymogiem zawartym w art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego: „*Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, [...].*”

Obowiązkiem organu wydającego decyzję jest wyjaśnić stronie, w sposób szczegółowy i wyczerpujący, przyczyny, które spowodowały, że prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku nie przysługuje lub przysługuje w pomniejszonej wysokości, tak by strona nie miała wątpliwości, co do przesłanek podjętego rozstrzygnięcia, a także by jego szczegółowość pozwoliła na zasadne wniesienie odwołania. Powyższego obowiązku nie dopełniono w zakresie wskazania wyliczeń dochodu rodziny, na podstawie których Organ właściwy oparł swoje rozstrzygnięcie. Ponadto zawarte w uzasadnieniu, przysługujące danej rodzinie kwoty zasiłków oraz dodatków do tych zasiłków nie zawierają opisu. Uzasadnienia decyzji kontrolowanego Organu zawierają jedynie matematyczny zapis sumy kwot. Przy liczbie odpowiadającej dodatkowi wynikającym z art. 14 ustawy materialnej nie zawarto wyjaśnienia o podzieleniu tej kwoty.

Przyczyna: błąd organu właściwego.

Skutek: brak dostatecznego uzasadnienia stronie motywów wydania decyzji niezgodnej z jej żądaniem.

W postępowaniu nr SWR.5837.610.265.2021 organ właściwy wadliwie uchylił decyzję administracyjną nr SWR.5837.610.265.5.2021, poprzez błędne ustalenie daty, z którą nastąpiło uchylenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku. Organ właściwy 17 grudnia 2021 r. wydał decyzję nr SWR.5837.610.265.9.2021 uchylającą uprzednio wydaną decyzję przyznającą prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku od dnia 1 grudnia 2021 r. Opisane działanie uznać należy za nieprawidłowe, sprzeczne z zasadą niedziałania prawa wstecz. Zgodnie ze wspomnianą zasadą, decyzja uchylająca świadczenia rodzinne może wywierać jedynie skutki *ex nunc*, tj. z mocą od wydania decyzji. W opisanych przypadkach brak jest natomiast podstaw do uchylenia decyzji przyznającej zasiłek rodzinny z mocą wsteczną (*ex tunc*). Stanowisko takie wyraził

również Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 grudnia 2012 r., I OSK 1099/12.

Ponadto w uzasadnieniu decyzji nr SWR.5837.610.265.9.2021 Organ właściwy popełnił błąd znaczeniowy polegający na użyciu niewłaściwej terminologii w zdaniu: „*Od [...] podjęła Pani zatrudnienie w firmie [...], w związku z tym do dochodu Pani rodziny doliczono dochód uzyskany z drugiego miesiąca od uzyskania świadczenia [...]*”. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że w ww. postępowaniu organ użył niewłaściwego terminu: *dochód uzyskany*, w miejscu, w którym powinien użyć terminu: *dochód osiągnięty*. Zgodnie z definicjami zawartymi w ustawie materialnej uzyskaniem dochodu jest sytuacja uzyskania źródła dochodu, zaś osiągnięciem dochodu jest otrzymanie wynagrodzenia z tego tytułu. Jednocześnie zastąpienie terminu: *dochodu*, terminem: *świadczenia*, może w kontekście różnego rodzaju świadczeń kierowanych do rodziny wprowadzić adresata decyzji w błąd, sugerując w treści uzasadnienia uzyskanie jakiegoś świadczenia publicznego w miejscu osiągnięcia wynagrodzenia z pracy zarobkowej.

Przyczyna: niezastosowanie normy prawnej.

Podczas analizy postępowania nr SWR.2302.610.308.2021 ujętego w kategorii 16 unikatowych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, na podstawie których wydane zostały decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku w pełnej wysokości na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy materialnej, ustalono, że Organ właściwy wadliwie uchylił decyzję administracyjną nr SWR.2302.610.308.7.2021, poprzez błędne ustalenie daty, z którą nastąpiło uchylenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku. Organ właściwy 26 stycznia 2022 r. wydał decyzję uchylającą uprzednio wydaną decyzję przyznającą prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku od dnia 1 stycznia 2022 r. Powyższa nieprawidłowość nie podlega miernikowaniu z uwagi na okoliczność jej ustalenia podczas analizy decyzji objętej próbą kontroli, tj. z zakresu decyzji przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku. Opisana nieprawidłowość pozostaje jednak w ścisłym związku z kontrolowanym postępowaniem.

We wszystkich skontrolowanych postępowaniach do wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku dołączano oświadczenie wnioskodawcy o treści: „*Oświadczam, że zapoznałem/zapoznałam się z zebranymi w postępowaniu dowodami i materiałami i nie wnoszę o ich uzupełnienie. Ponadto podtrzymuje zgłoszone żądanie.*”. W postępowaniach nr SWR.3349.610.334.2021, SWR.2072.610.532.2021, SWR.5398.610.521.2021, SWR.6247.610.508.2021 data oświadczenia poprzedzała datę złożenia wniosku. Powyższe doprowadziło do sytuacji, w której wnioskodawcy oświadczali o zapoznaniu się z aktami oraz podtrzymaniu żądania przed zgłoszeniem tego żądania. Ponadto, w ocenie kontrolujących wątpliwość budzi fakt składania oświadczenia o cyt. treści w dniu składania wniosku oraz w dniach poprzedzających. Dzień złożenia wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku jest dla organu oczywistym sygnałem wniesienia określonego żądania przez wnioskodawcę, nie wymaga dodatkowego potwierdzenia. Powyższe wynika z art. 61 § 1 i 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, zgodnie z którym: „*postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu, a datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej*”. Co więcej, w dniu zgłoszenia żądania, zwłaszcza w sytuacji umieszczenia wniosku w punkcie podawczym brak jest możliwości zapoznania się strony z zebranymi w postępowaniach dowodami.

Przyczyna: błąd organu właściwego.

Skutek: gromadzenie w aktach sprawy dokumentów niezgodnych z sytuacją faktyczną.

W postępowaniu nr SWR.1539.610.240.2021 wnioskodawca odebrał w dniu 23 września 2021 r. pismo nr 1539.610.240.8.2021.BM z dnia 21 września 2021 r. w przedmiocie zawiadomienia o zakończeniu postępowania dowodowego z informacją o możliwości przedłożenia dodatkowych dowodów w sprawie w terminie 7 dni od odbioru opisywanego zawiadomienia. Decyzja w sprawie wydana przez kontrolowany Organ datowana jest na dzień 28 września 2021 r., a więc przed upływem terminu wyznaczonego stronie. Na powyższą okoliczność wyjaśnięć 10 lutego 2022 r. udzieliła Kierownik Ośrodka: „*W postępowaniu nr SWR.1539.610.240.2021 organ dochował terminu wskazanego w zawiadomieniu z dnia 21.09.2021 r. Data, jaka widnieje na decyzji odmownej jest błędna. Rzeczywista data wydania decyzji to 08.11.2021 r. Taka data widnieje w metryce sprawy (pozycja nr 14). Niezwłocznie zostanie wydane postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki.*”. Zgodnie z art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego data wydania decyzji administracyjnej stanowi jej obligatoryjny element. Data wydania decyzji wynikająca z metryki sprawy stanowi część rejestru czynności podejmowanych w sprawie, wiążącą datą decyzji jest ta ogłoszona stronie zgodnie z brzemieniem art. 110 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Przyczyna: błąd pracownika.

Skutek: wprowadzenie adresata decyzji w błąd.

W postępowaniu nr SWR.6826.610.325.2021 Organ właściwy w dniu 24 listopada 2021 r. wydał decyzję administracyjną nr SWR.6826.610.325.11.2021 orzekając odmowę przyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego na wniosek z dnia 31 sierpnia 2021 r.

W powyższym przypadku należy stwierdzić, że organ w sentencji swej decyzji błędnie orzekł o odmowie przyznania zasiłku rodzinnego z dodatkami, gdyż wnioskodawca wystąpił o ustalenie prawa jedynie do zasiłku rodzinnego, bez dodatków do zasiłku rodzinnego. W związku z powyższym podkreślić należy, że organ odmówił wnioskodawcy szerszego wachlarza świadczeń niż ten, o który się ubiegał.

Przyczyna: błąd pracownika.

Skutek: wprowadzenie adresata decyzji w błąd.

W postępowaniach nr SWR.2002.610.224.2021, SWR.2099.610.307.2021, SWR.2052.610.234.2021 Organ właściwy wezwał wnioskodawców do poprawienia wniosku i doręczania oświadczenia o dochodach innych niż dochody podlegające opodatkowaniu z wpisaną: „*kwotą zwrotu niewykorzystanej ulgi na dzieci otrzymaną w 2020 r.*”, w sytuacji w której był w posiadaniu tej informacji, gdyż samodzielnie pozyskał ją z systemu ePodatki.

Zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 220 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli znane są one organowi z urzędu. W niniejszych przypadkach organ na etapie prowadzenia postępowania administracyjnego samodzielnie pozyskał informację o wysokości otrzymanej przez wnioskodawców kwoty zwrotu z tytułu niewykorzystanej ulgi na dzieci i w następstwie tego wezwał strony do złożenia oświadczenia.

Ponadto podkreślić należy, że organ wzywając stronę postępowania do poprawienia wniosku winien w sposób precyzyjny wskazać, w jakim zakresie wniosek wymaga poprawienia.

Przyczyna: błędne stosowanie normy prawnej przez organ.

Skutek: ryzyko pozbawienia wnioskodawcy prawa do świadczeń.

W postępowaniach nr SWR.3019.610.171.2021 oraz SWR.2651.610.347.2021 Organ właściwy wydał decyzje administracyjne nr SWR.3019.610.171.5.2021 oraz SWR.2651.610.347.2.2021 orzekając umorzenie postępowania administracyjnego na wniosek strony, w oparciu o podstawę prawną – art. 105 Kodeksu postępowania administracyjnego, bez wskazania właściwego paragrafu, tj. § 2, który stanowi, że: *„Organ administracji publicznej może umorzyć postępowanie, jeżeli wystąpi o to strona, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte, a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz gdy nie jest to sprzeczne z interesem społecznym.”*

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że powodem umorzenia postępowania był wniosek strony.

Przyczyna: błąd pracownika.

Skutek: ryzyko wprowadzenia strony w błąd.

W postępowaniu administracyjnym nr SWR.2345.610.480.2021 Organ właściwy w dniu 22 grudnia 2021 r. wydał decyzję administracyjną nr SWR.2345.610.480.4.2021 orzekając w pkt 4 zobowiązanie adresata decyzji do dostarczenia orzeczenia o niepełnosprawności dziecka do dnia 15 lipca 2022 r. pod rygorem uchylenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków.

W związku z powyższym uznać należy, że organ nie zastosował przepisów art. 15h ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*⁹, z którego wprost wynika, że: *„Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność: upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.”*

Z powyższych przepisów wynika, że strona postępowania nie ma obowiązku dostarczenia orzeczenia w celu kontynuowania pobierania świadczeń zależnych od posiadania ważnego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Przyczyna: błędne stosowanie normy prawnej przez organ.

Skutek: ryzyko pozbawienia wnioskodawcy prawa do świadczeń.

Ze znajdującego się w aktach sprawy nr SWR.1619.610.483.2021 wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 28 listopada 2018 r. wynika, że wnioskodawca ma obowiązek świadczenia alimentów na rzecz dziecka spoza składu rodziny, a także ustalono alimenty na dziecko wchodzące w skład rodziny wnioskodawcy. Organ właściwy ustalając wysokość dochodu rodziny nie zastosował się do zapisów ww. wyroku poprzez nieuwzględnienie alimentów ustalonych na dziecko będące w składzie rodziny. W tym zakresie wyjaśnień dnia 10 lutego 2022 r. udzieliła Kierownik Ośrodka: *„W postępowaniu nr SWR.1619.610.483.2021 organ nie uwzględnił kwoty zasądzonych alimentów z uwagi na fakt, iż klient nie złożył w tej sprawie oświadczenia o dochodzie nieopodatkowanym. Zgodnie z wyrokiem Sądu z dnia 28 listopada 2018 r. Pan [...] jest zobowiązany do świadczenia alimentacyjnego na rzecz syna [...] w wysokości 400,00 zł miesięcznie oraz winien otrzymywać alimenty od byłej żony na syna [...] również w wysokości 400,00 zł miesięcznie. Z informacji przekazanej przez ww. podczas przyjmowania wniosku wynika, że klient ustalił z byłą żoną, że żadne z nich nie będzie drugiemu płacić alimentów. W związku z powyższym organ nie uwzględnił kwoty alimentów. Nie*

⁹ T.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.

miało to też wpływu na prawo do przyznanych świadczeń rodzinnych.”. Dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny określone zostały w rozporządzeniu do ustawy materialnej, które w § 5 pkt 3 lit. f, stanowi, że: „w przypadku gdy osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd:

– zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, lub

– informację właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności, w szczególności w związku z brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, jeżeli dłużnik zamieszkuje za granicą.”. Biorąc pod uwagę powyższy przepis, podczas ustalania wysokości dochodu rodziny przez organ, okoliczność braku otrzymania alimentów lub otrzymanie ich w niższej niż zasądzonej wysokości potwierdza ww. dokumentami.

Ponadto w postępowaniu nr SWR.5180.610.484.2021 gdzie członkiem rodziny jest wnioskodawca postępowania nr SWR.1619.610.483.2021 do akt sprawy dołączono złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie z dnia 26 października 2021 r., z którego treści wynika, że osoba ta nie ma zasądzonych alimentów na dziecko własne. Zgodnie z aktami sprawy nr SWR.1619.610.483.2021 alimenty ustalono wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 28 listopada 2018 r. Biorąc pod uwagę powyższe uznać należy, że opisane oświadczenie zawiera informacje niezgodnie ze stanem faktycznym i prawnym. Ponadto w postępowaniach nr SWR.1619.610.483.2021 oraz SWR.5180.610.484.2021, w których skład rodziny stanowiły te same osoby, wniosek nr SWR.1619.610.483.2021 zakwalifikowany został przez kontrolowany organ, jako wniosek rozpatrywany na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o materialnej, natomiast wniosek nr SWR.5180.610.484.2021 jako rozpatrywany na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy materialnej.

Przyczyna: błędne stosowanie normy prawnej przez organ.

Skutek: ryzyko podjęcia niewłaściwego rozstrzygnięcia.

W postępowaniu administracyjnym nr SWR.5180.610.484.2021 na wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w miejscu, w którym wbito stempel potwierdzenia daty wpłynięcia wniosku i nadania nr L. Dz. użyto korektora, w celu zamazania uprzednio wprowadzonej treści, a następnie wprowadzono odpowiednie dane dotyczące nr porządkowego bez zachowania czytelności poprzedniego zapisu.

Uznać należy, że błędy wykryte lub popełnione w dokumentacji akt sprawy mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażeń lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej. Taki sposób korekty jest właściwy i oznacza, że nie można dokonywać przeróbek, stosować korektora i wymazywać błędów.

Przyczyna: błąd pracownika.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego zakresu kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

1. Burmistrz Miasta Cieszyna – Pani Gabriela Staszkiwicz
2. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie – Pani Helena Smolarz
3. Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych – Pani Weronika Studnicka-Krzempek

C. Obszar kontroli:

Ocena prawidłowości i terminowości wypłacania zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami.

Ocena częściowa
do danego obszaru:

Pozytywna

Komórka wykonująca
zadania z obszaru
objętego kontrolą:

Dział Świadczeń Rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie.

Ustalenia, stanowiące
podstawę do oceny:

W celu skontrolowania realizacji wypłat, przyznanych stronom zasiłków rodzinnych oraz dodatków do tych zasiłków, przyjęto metodę polegającą na zweryfikowaniu, w oparciu o decyzje o przyznaniu świadczeń oraz wyciągi bankowe, terminowości i wysokości pierwszej, drugiej i ostatniej wypłaty należnego świadczenia w objętym kontrolą okresie.

Analiza terminowości wypłacania świadczeń wykazała, że we wszystkich objętych kontrolą 40 postępowaniach administracyjnych, w ramach których Organ realizował wypłaty, wypłata świadczeń została dokonana w ustawowym terminie zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy materialnej. Natomiast w 32¹⁰ przypadkach nie dochowano terminu określonego w decyzji przyznającej prawo do świadczenia. W decyzjach przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku kontrolowany Organ w ich treści zawierał informację o terminie wypłaty w ostatni poniedziałek danego miesiąca. Na powyższą okoliczność wyjaśnienia złożyła 9 lutego 2022 r. Kierownik Ośrodka: „*Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym oraz corocznej prośbie Minister Rodziny i Polityki Społecznej o wypłatę świadczeń przed Świątami Bożego Narodzenia, organ wypłacił świadczenia rodzinne wcześniej niż termin wskazany w uzasadnieniu decyzji. W załączeniu pismo Pani Minister.*” Zgodnie z art. 110 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego: „*Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej*”. Wskazana w cytowanym przepisie norma prawna zobowiązuje organ do realizacji decyzji zgodnie z jej treścią. Norma ta stanowi również podstawę dla adresata decyzji do żądania od organu wydającego decyzję do podejmowania działań wskazanych w tej decyzji. Termin wypłaty zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami nie stanowi elementu obowiązkowego decyzji administracyjnej na gruncie ustawy materialnej czy art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Ustawa materialna w art. 26 ust. 1 stanowi, że: „*świadczenia rodzinne wypłaca się w okresach miesięcznych*”. Kontrolowany Organ realizował wypłaty zgodnie z brzmieniem art. 26 ust. 1 ustawy materialnej, natomiast we wskazanych powyżej przypadkach wypłata świadczeń nastąpiła w inny dzień niż wskazany w decyzji administracyjnej.

Przyczyna: błąd pracownika.

Skutek: realizacja decyzji w sposób niezgodny z jej treścią.

Zespół kontrolny stwierdził, że świadczenia wypłacane były osobom uprawnionym we wskazanej przez nich formie, tj. przekazywane na wskazany przez wnioskodawcę rachunek bankowy.

W wyniku przeprowadzenia weryfikacji dokonanych przelewów kwot zasiłków

¹⁰ Dotyczy postępowań nr: SWR.8573.610.416.2021, SWR.8915.610.220.2021, SWR.71.610.210.2021, SWR.2302.610.308.2021, SWR.2921.610.314.2021, SWR.5745.610.227.2021, SWR.295.610.154.2021, SWR.3131.610.282.2021, SWR.1969.610.350.2021, SWR.1619.610.483.2021, SWR.1601.610.153.2021, SWR.2052.610.234.2021, SWR.1622.610.477.2021, SWR.3597.610.268.2021, SWR.5180.610.484.2021, SWR.3125.610.353.2021, SWR.1551.610.177.2021, SWR.2185.610.323.2021, SWR.2045.610.211.2021, SWR.4.610.160.2021, SWR.2333.610.276.2021, SWR.31.610.184.2021, SWR.3297.610.344.2021, SWR.4540.610.322.2021, SWR.4074.610.158.2021, SWR.1665.610.174.2021, SWR.890.610.180.2021, SWR.2081.610.410.2021 w zakresie wypłat należnych stronom świadczeń w miesiącu grudniu 2021. SWR.8640.610.293.2021 i SWR.2588.610.204.2021 w zakresie wypłat świadczeń w miesiącu listopadzie 2021 oraz grudniu 2021.

rodzinnych oraz dodatków do tego zasiłku i kwot tych świadczeń przyznanych wnioskodawcom nie stwierdzono nieprawidłowości.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego zakresu kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

1. Burmistrz Miasta Cieszyna – Pani Gabriela Staszkievicz
2. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie – Pani Helena Smolarz
3. Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych – Pani Weronika Studnicka-Krzempek

Terminowość przekazywania spraw do Wojewody Śląskiego.

W okresie objętym kontrolą 23 postępowania administracyjne wszczęte z wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku na okres zasiłkowy 2021/2022 zostały przekazane do Wojewody Śląskiego celem ustalenia czy w ww. przypadkach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Spośród 23 postępowań ocenie podlegało 6 losowo wybranych wniosków.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w 2¹¹ spośród 6 skontrolowanych wniosków przesłano Wojewodzie Śląskiemu w terminie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia lub uzupełniania wniosku.

Poza powyższym opisem skontrolowanych obszarów działalności kontrolowanej jednostki, kontrolujący dokonali oceny organizacji i efektów pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie w oparciu o swoje doświadczenie zawodowe uwzględniając przygotowanie i przebieg kontroli, przygotowanie pracowników i merytoryczną realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej. Należy stwierdzić, że w tym obszarze realizacja zadania zasługuje na **ocenę pozytywną**.

IV. Zalecenia pokontrolne lub wnioski

1. Przed wydaniem decyzji w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” tj. w oparciu o art. 5 ust. 3 – 3d ustawy materialnej, każdorazowo zapewniać stronom czynny udział w postępowaniu oraz możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.
2. Każdorazowo w uzasadnieniach faktycznych decyzji administracyjnych odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku wskazywać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł, oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej celem wyjaśnienia stronie motywów wydania takiej decyzji.
3. Uchyłać decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku decyzją administracyjną z mocą obowiązywania od dnia jej wydania ze skutkami na przyszłość, zgodnie z zasadą *ex nunc*.
4. Każdorazowo w aktach sprawy gromadzić jedynie niezbędne dokumenty oraz oświadczenia, a także prawidłowo stosować przepisy w zakresie zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu oraz możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.
5. Decyzje administracyjne opatrywać faktyczną datą ich wydania oraz dokonać sprostowania omyłki pisarskiej w decyzji administracyjnej nr SWR.1539.610.240.9.2021 w zakresie daty wydania decyzji.

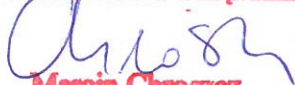
¹¹ Dot. postępowań nr: SWR.5086.610.489.2021 oraz SWR.4368.610.364.2021.

6. Sporządzać rozstrzygnięcia zawarte w decyzjach administracyjnych zgodne w swym zakresie z żądaniem strony oraz dokonać korekty w decyzji administracyjnej nr SWR.6826.610.325.11.2021 z dnia 24 listopada 2021 roku celem usunięcia rozbieżności pomiędzy rozstrzygnięciem a żądaniem zgłoszonym we wniosku strony.
7. Każdorazowo w podstawach prawnych decyzji administracyjnych wskazywać przepisy na których organ oparł swoje rozstrzygnięcie, wraz z powołaniem konkretnych jednostek redakcyjnych.
8. Stosować i przestrzegać przepisów *lex specialis* do ustawy materialnej dotyczących m.in. nabywana uprawnień uzależnionych od posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
9. Sytuację dochodową rodziny ustalać i weryfikować przy wykorzystaniu wszelkich zgromadzonych w sprawie dokumentów i oświadczeń.
10. Wzywać strony do uzupełnienia wniosku lub dokumentacji określonej w ustawie materialnej oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy, wyłącznie w zakresie, który nie jest organowi znany z urzędu, lub którego organ samodzielnie ustalić nie może.
11. Każdorazowo w dokumentacji sprawy, treści wymagające zmiany poprawiać przez skreślenie błędnego zapisu z utrzymaniem czytelności skreślonej treści lub kwoty, następnie wpisując treść poprawną wraz z datą poprawki oraz podpisem osoby do tej czynności upoważnionej.
12. Każdorazowo decyzje administracyjne realizować zgodnie z treścią tych decyzji, w tym w zakresie terminu wypłaty należnych stronom świadczeń.
13. Bezzwłocznie przekazywać Wojewodzie Śląskiemu wnioski wraz z dokumentami, w sprawach w których mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

V. Pouczenie

Oczekuję przedstawienia przez Panią w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o wykonaniu zaleceń lub sposobie wykorzystania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chrościcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej

Podpis kierownika komórki ds. kontroli